

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyası və onun protokollarının seçilmiş maddələrinin sadələşdirilmiş versiyası*

Preambulanın xülasəsi

Avropa Şurasına üzv dövlətlər insan hüquqları və əsas azadlıqlara əsaslanan sülh və daha böyük birlik istiqamətində çalışmalıdırlar. Onlar bu Konvensiyayı imzalamaqla Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsində nəzərdə tutulan bir çox hüquqların təmini istiqamətində ilkin addımların atılmasına qərar verirlər.

Maddə 1 – İnsan hüquqlarına hörmət olunması öhdəliyi

Dövlətlər hər kəsin bu Konvensiya ilə nəzərdə tutulmuş hüquqlara malik olmasını təmin etməlidir.

Maddə 2 – Yaşamaq hüququ

Sizin yaşamaq hüququnuz var.

Maddə 3 – İşgəncənin qadağan olunması

Heç kimin heç vaxt sizə əzab və ya işgəncə vermək hüququ yoxdur. Hətta saxlanıldıqda belə sizin şərəf və ləyaqətinizə hörmətlə yanaşılmalıdır.

Maddə 4 – Köləliyin və məcburi əməyin qadağan olunması

Sizinlə kölə kimi davranmaq və ya sizi məcburi şəkildə işlətmək qadağandır.

* Bu sənəd Kommunikasiya Direktoratlığı tərəfindən hazırlanmışdır. Xahiş olunur nəzərə alınız ki, bu sadələşdirilmiş versiya yalnız tədris məqsədləri üçün nəzərdə tutulur və özünün ilham qaynağını "Amnesti İnternəşnl" və digərləri tərəfindən hazırlanmış Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsinin sadələşdirilmiş versiyasından almışdır. Hüquqi əsası olan mətnlər isə yalnız İnsan Hüquqlarının və Əsas Azadlıqların Müdafiəsinə dair Konvensiyanın və onun protokollarının rəsmi nəşrlərindən əldə edilməlidir.

Maddə 5 – Azadlıq və toxunulmazlıq hüququ

Sizin azadlıq hüququnuz var.

Əgər həbs olunursunuzsa, bunun səbəbini bilmək hüququnuz var.

Əgər həbs olunursunuzsa, tezliklə məhkəmə qarşısına çıxarılma və ya məhkəməyədək azadlığa buraxılma hüququnuz var.

Maddə 6 - Ədalətli məhkəmə araşdırması hüququ

Sizin qərəzsiz və müstəqil hakim qarşısında ədalətli məhkəmə araşdırması hüququnuz var.

Əgər cinayət törətməkdə təqsirli bilinirsinizsə, təqsiriniz sübuta yetiriləndək təqsirsizsiniz.

Maddi imkanınız olmadığı təqdirdə xərcləri dövlət tərəfindən ödənilməli olan hüquqşünas yardımını almaq hüququna maliksiniz.

Maddə 7 – Qanunsuz cəzalandırılmamaq

Əgər hər hansı əməli törətdiyiniz vaxtda onu qadağan edən heç bir qanun olmayıbsa, həmin əmələ görə cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilməzsiniz.

Maddə 8 – Şəxsi həyata və ailə həyatına hörmət hüququ

Şəxsi və ailə həyatınıza, evinizə və yazışmalarınıza hörmət hüququna maliksiniz.

Maddə 9 – Fikir, vicdan və din azadlığı

Sizin fikir, vicdan və din azadlığı hüququnuz var. Sizin öz evinizdə və ictimai yerlərdə dininizin tələblərini yerinə yetirmək və istədikdə dininizi dəyişmək hüququnuz var.

Maddə 10 – Fikri ifadə etmək azadlığı

Sizin məsul şəkildə düşüncələrinizi söyləmək və yazmaq və digərləri ilə məlumat mübadiləsi aparmaq hüququnuz var.

Buna mətbuat azadlığı da daxildir.

Maddə 11 – Yiğıncaqlar və birləşmək azadlığı

Sizin dinc mitinqlərdə iştirak etmək və həmkarlar ittifaqları da daxil olmaqla asossasiyalar qurmaq və ya onlara qoşulmaq hüququnuz var.

Maddə 12 – Nigah hüququ

Sizin nigaha daxil olmaq və ailə sahibi olmaq hüququnuz var.

Maddə 13 – Səmərəli hüquqi müdafiə vasitələri hüququ

Əgər hüquqlarınız pozularsa, bununla bağlı rəsmi surətdə məhkəmələrə və ya digər dövlət orqanlarına şikayət edə bilərsiniz.

Maddə 14 – Ayrı-seçkiliyin qadağan olunması

Dərinizin rəngindən, cinsinizdən, dilinizdən, siyasi və ya dini baxışlarınızdan, yaxud da etnik mənşəyinizdən asılı olmayaraq siz bu hüquqlara maliksiniz.

Maddə 15 – Fövqəladə hallar zamanı məhdudlaşdırma

Müharibə və ya digər fövqəladə hallar zamanı dövlət sizin hüquqlarınızı pozan addımlar ata bilər, bir şərtlə ki, bu olduqca vacib olsun. Hətta bu vaxtlarda belə dövlətə sizə işgəncə verməyə və ya sizi öldürməyə icazə verilmir.

Maddə 16 – Əcnəbilərin siyasi fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması

10, 11 və ya 14-cü Maddələrin pozulması bahasına olsa belə, dövlətlər əcnəbilərin siyasi fəaliyyətlərini məhdudlaşdırma bilər.

Maddə 17 – Hüquqlardan sui-istifadənin qadağan olunması

Bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş heç bir müddəə bu Konvensiya ilə nəzərdə tutulmuş hüquq və azadlıqlara xələl gətirmək məqsədilə istifadə oluna bilməz.

Maddə 18 – Hüquqlarla bağlı məhdudiyyətlərdən istifadənin həddləri

Bu Konvensiya ilə nəzərdə tutulmuş hüquqların əksəriyyəti hər kəsə tətbiq olunan ümumi qanunlarla məhdudlaşdırıla bilər.

Belə məhdudiyyətlərə yalnız çox vacib olarsa icazə verilir.

Maddə 19-51

Bu maddələr Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin necə işlədiyini izah edir.

Maddə 34 – Fərdi şikayətlər

Əgər sizin bu Konvensiya ilə nəzərdə tutulmuş hüquqlarınız üzv dövlətlərin birində pozulubsa, siz əvvəlcə bütün əlaqədar milli qurumlara müraciət etməlisiniz. Əgər bu sizin işinizə yaramazsa, onda siz birbaşa Strazbuqda yerləşən Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə müraciət edə bilərsiniz.

Maddə 52 – Baş Katibin sorğuları

Əgər Avropa Şurasının Baş Katibi tələb edərsə, dövlət öz milli qanunlarının bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş hüquqları necə qoruduğunu izah etməlidir.

Konvensiyanın Protokolları

1 sayılı Protokolun 1-ci Maddəsi – Mülkiyyətin Müdafiəsi

Sizin mülkiyyət sahibi olmaq və əmlakınızdan istifadə etmək hüququnuz var.

1 sayılı Protokolun 2-ci Maddəsi – Təhsil hüququ

Sizin məktəbə getmək hüququnuz var.

1 sayılı Protokolun 3-ci Maddəsi – Azad seçki hüququ

Sizin gizli səsvermə yolu ilə ölkənizin hökumətini seçmək hüququnuz var.

4 sayılı Protokolun 2-ci Maddəsi – Hərəkət etmək azadlığı

Əgər siz qanuni əsaslarla bir ölkənin ərazisindəsinizsə, həmin ölkə ərazisində hərəkət etmək və yaşamaq hüququna maliksiniz.

6 sayılı Protokolun 1-ci Maddəsi – Ölüm cəzasının ləğvi

Siz dövlət tərəfindən ölüm hökmünə məhkum oluna və ya edam oluna bilməzsiniz.

7 sayılı Protokolun 2-ci Maddəsi – Cinayət işlərinə dair hökmlərdən ikinci instansiyaya şikayət vermə hüququ

Əgər cinayət törətməyə görə məhkum edilmişsinizsə, sizin yuxarı instansiya məhkəməsinə apelyasiya vermək hüququnuz var.

7 sayılı Protokolun 3-cü Maddəsi – Məhkəmə səhvində görə kompensasiya

Əgər cinayət törətməyə görə məhkum olunmusunuzsa və sonradan təqsirsiz olduğunuz aşkar olunubsa, sizin kompensasiya tələb etmək hüququnuz var.

12 saylı Protokolun 1-ci Maddəsi – Ayrı-seçkiliyin ümumi şəkildə qadağan olunması

Siz, məsələn, dərinizin rəngi, cinsiniz, diliniz, siyasi və ya dini baxışlarınız, yaxud da etnik mənşəyinizə görə dövlət orqanları tərəfindən ayrı-seçkiliyə məruz qala bilməzsiniz.